

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI TŁUMACZÓW

2. Czas powstania

XIV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

TŁUMACZÓW

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **RADKÓW**

6. Współrzędne geograficzne

50°33'10"N16°25'56"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Tolmacczindorf (1347 r.), Tolmetczendorff (1417 r.), Tontschendorf (1560 r.), Tuntschendorf (do 1945 r.), Ttumaczów (po 1945 r.).

HISTORIA: Wieś tłumaczów wzmiankowana jest po raz pierwszy w źródłach w 1347 r. W 1364 r. we wsi wzmiankuje się kościół parafialny. Na początku czasów nowożytnych Ttumaczów był dużą wsią o charakterze rolniczym i rzemieślniczym. W 1789 r. w Ttumaczowie wymienia się 612 mieszkańców. W pobliżu wsi istniało kilka mniejszych kolonii, które w I poł. XIX w. przyłączono do Ttumaczowa, tworząc zachowany do dziś układ przestrzenny długiej wsi łańcuchowej. W 1845 r. we wsi funkcjonowała szkoła, 4 młyny, 2 gorzelnie i kamieniołom. W krajobrazie wsi wyróżnia się zespół kościelny oraz kilka mniejszych folwarków. Istniejąca do dziś zabudowa mieszkalna i gospodarcza wsi wykształciła się głównie w XIX i na początku XX w.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacie o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

1. Miejscowość	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI TŁUMACZÓW	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat		
4. Województwo		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju infrastruktury zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- lokowanie ahistorycznych elementów infrastruktury technicznej.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską, zwłaszcza dążenie do kontynuacji historycznego rozplanowania wsi;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemni kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień, konstrukcja szkieletowa);
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej;
- zachowanie bryły kościoła św. Piotra i Pawła jako dominanty w krajobrazie wsi;
- ochrona zespołu dworskiego wraz z zielenią parkową;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny.

ŹRÓDŁA I LITERATURA**Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu**

Rybka-Ceglecka, *Studium środowiska kulturowego gminy Radków, powiat kłodzki, woj. dolnośląskie*, Tom II, Wrocław 1999.

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.

Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.

Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.

Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 13, *Góry Słowe, Warszawa* 1996.

Zimmermann F. A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

F.C. Werde, *Kreisgkarte...*, z pol. XVIII.

Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.

Messtischblatt, 1: 25 000, 5464 Wünschelburg, 1937.

Opracowanie załącznika:

(data i podpis):

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

